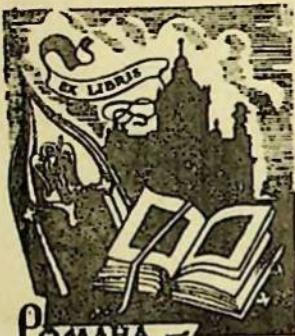


ВАСИЛЬ ЧАПЛЕНКО

ЛЮБОВ

**та
інші оповідання**

Г. Г. Геник-Березовський



Романа Геник-
Березовського

ЛЮБОВ

Вони зустрілися в мінливому людському потоці. В потоці рідних людей на чужині.

Той потік переливався з міста в місто, з сола в соло, но знаєчи, де спиниться, до відпочине.

Сотні й тисячі облич із цього потоку рябили вічну, але здебільшого не затримувались у пам'яті, зникали...

Та от сталося так, що двоє людей, зустрівшись, не розминулися: він - Петренко, на батьківщині інженер, а тепер безпритульний утікач, і вона - Оксана М., учителька.

Вони зустрілися на трамвайній зупинці в одному з південнобаварських міст. Вона побачила в нього повні доброго сяйва очі, а він у неї - широке розкрите чорних, лугастих брів віясти очі.

І обоюм у ту ж мить стало ясно, що Ім так легко, як то було з іншими, не розминутись. Зокрема Петренко зразу зрозумів, що з цією дівчиною він мусить якось інакшо говорити.

Спітався:

- Ви звідки?

Спітався Й почорвонів, відчувши сором за таке "дурно" питання: усім вони так набрило. Ю докотрі просто вже не відповідали на нього.

Але дівчина відповіла:

- Зі Львова. А ви?

- З Кавказу...

- Це там, до "за горами гори, хмарами повиті"?

Після цього Петренко вже свідомо кожного разу, як Іхав додому, шукав очима чорне розкрите брів. Приходив на цю зупинку наявіть тоді, як йому нічуди не треба було Іхати. Трохи чи не так робила й Оксана.

Після декількох таких "вищадкових" побачень вони зрозуміли, що можна з них знайти те, чого шукало.

А незабаром чуття-кохання вхопило й понесло Іх, як буря.

Було літо, сорпень. В місті, повному залоні, стояли прозорі, як кришталеві калихи з дорогим трунком, дні, казково-гарні тихі вечори.

Закохані ходили злиті в одно своїм щастям, понад турхливю і прозорю, як токуче скло, річкою, пересували гощами в задумливих сутінях парків.

Ловз них ішли люди, поодинці й парами, - вони. Іх не бачили; швидко гускли тіні, п'єтровючі дереви в химерні вілохаті постаті волетнів, нахвачувались у приморклому нобі зорі, - вони цього не помічали; кладали й гули густим гудом трамваї, - не чули...

Летіли в запаморочливому віхорі щастя.

Але для Потронка Його щастя не було чистим: Його скалачуvalа таємниця. Якож він не звахувався своєї коханій відкрити. Чи гладив рукою м'якої волосся, чи тулився ніжно докот до її гарячої дічки, чи цілував, спиваючи насолоду з чарівних дівочих уст, - таємниця не вігла Йому з думки.

Таємниця та - Його жінка, до була десь далеко на батьківщині.

Про це він не міг сказати - боячись розбити своє щастя. А без повної широти Його щастя не булр повне.

І він бився, мучився потай. Як зберогти дорогое щастя? Як зберогти те, що неповторною красою наповнювало Йому життя?

Відчував, що не витримає в цій боротьбі...

І одного дня сталася катастрофа. Усе скінчилось так раптово, як і почалося. Буря, що носла Іх узарила ними об твердий граніт життя і кинула Іх, поранених смертельно, на бруку...

Була субота. Вони бачились на обіді й умовились зустрітись у парку біля трамвайної зупинки, до відної Потронко Іздив до дому.

Коли він прийшов на зупинку, Оксани ще не було. Ждав, виглядав - не приходила. Повний тривоги за дорогу істоту і за своє щастя, кинувся він до її недалекої домівки.

Оксана була дома, була здорова, але сумна, навіть із слідами сліз на змарнілому обличчі.

В хаті була ще і мати, теж проти звичайного нососла і трохи чи не ворохе проти нього настроена.

Огло досьє таки сталося.

При матері вони не могли говорити, через те вийшли надвір, під зоряній намет вечора.

Ало поред виходом з дому Оксана, прихилившись до столу, досьє похапцем написала. Гільки ж Петренко цього не заважав:

Пішли поїмалу в напрямі до парку, у вогні повоєнного вже міста. Ало до парку не дійшли, а сіли на лавці проти трамвайної зупинки, де І раніш часто сиділи.

Кожа, наречті, Петренко повний неспокою, запитав про причину того, що сталося, Оксана сказала:

- Нам треба розлучитись...

Він злякався:

- Само!

- Так, мусимо.

- Ало ж ми любимось... А головно - нема причини...

Назав так, а на думці мав приважний здогад - є свою таємницю.

Оксана глиндула кому в бічі з болючо-болючою тугою ї погладі, думці покидали голову, мов зів'яла. Мовила потиху:

- Є причина...

- До? Яка?

- З твого боку...

- Мого?

Тривога Й новасний здогад, чи не вигадує вона. вісом, надумавши кинуті, замали такого образу. Сказав глухим голосом:

- Ну, що ж. як вам так хочеться... хай буде так. яку за ті щасливі вечори. що ви їх дали мені... Продайте...

Підвівся подав руку і швидко, не оглядаючись, пішов від неї.

Назустріч ішов трамвай, несучи радісно сяйво вогнів, той трамвай, до якого Петренко мав іхати юдому. Підіїхавши до зупинки, трамвай з ріпом зупинився. Петренко моксанічно, так, як що він у нормаль-

ному стані робив, навіть підбіг був, доб усіги. Але в останню хвилину, обгажоний розпачом, махнув рукою і, обійшовши поза вагоном склався в чорні гіні під парканом.

Заруяши, трамвай рушив і швидко поніс свої вогні в чорну далочінь вулиці.

Стоячи в своїй "схованці", Петронко глянув у той бік, де була лавка: там сиділа, иріла білуватою в темряві сильвестрою /білий плащ/ Оксана.

Пішов помалу понад парканом. Розпач приголомнив його, і йому було тепер байдуже, їти чи не йти.

Ішов так хвилину, дві... Не оглядається.

Аж раптом... почув якийсь шерех-рух за собою - і гарячі жіночі руки охопили його за шию. Це була вона, Оксана...

Сборнувшись, скопив в обіми дірку постать узяв і ліувати з запаморочльовою хапливістю. Заразом бачив і чув, як вона, притомлена швидкою ходою, дихала.

Рідна! Дорога!..

- І цього ніколи не забуду, Оксаночко - шепотів - ніколи... Не забудь цього чарівного пориву твоєго сорця...

Тулив до себе дороге тіло, гладив любу голівку, то ложала Йому на плечі шепотів піжні, голубливі слова:

- Саню, застя моє... Зіронько моя ясна...

Проходив знову трамвай. Оксана підвела голову і Петронко у світлі цього трамваю побачив на її лиці бліскучі сльозинки.

Едично зворушенний, знову зяль палко цілювати - цілував уста, очі, брови, підносив її руки до своїх уст і цілував кінчики її пальців.

А потім того пішли, пригнувшись одно до одного, в сад. Сіли на нодалокіл від трамвальної зупинки лавці під розхиленим у темряві високим кущем бузку.

Тут було зовсім тихо. Густа темрява затуляла їх від людей, що десь там - було чутно - ходили доріжками, стиха гомоніли. Но одна, мабуть, була серед тих людей даслива пара. А неласна пара, до її життя була вдрила так дуже, сиділа пригнічена важкою тугою, тим новідомим, що тяжіло над ними...

Сиділи мовччи, злиті в одно заглиблоні в свої важкі пороживання.

Коли це... влад до Іхньої туги десь збоку обізвався тужливий голос скрипки. Щось грало в нодалському домику, скованому за чорними тінями доров. Сумна мелодія лилася. видимо, з прочинного вікна, як болячил спів із затуленим ротом. Здавалось - якби рот розтулиється, скрипка заговорила б людською мовою про Іхній біль.

- Саню!

Оксана мовчала, притулившись усім тілом, усією істотою до свого любого.

Скрипка плакала-ридала, підсилюючи тугу.

- Отже ми, Оксаночко, будемо знову рідні? Так?

Вона підньола голову:

- Це неможливо.

- Чому? Ну, чому?

- Вже казала...

І пі волася на ноги.

- Тобі треба їхати: що останній трамвай...

Дс зупинки, справді, підходив уквітчаний өогнями. як гільце квітами, трамвай.

Приголомшений нолим у дром розпачу. Потронко не спромігся більше на опір і, моканічно вставши, пішов до трамваю, держав тільки слабко за руку вже утрачону назавжди дівчину.

Коли він, сідаючи швидко в трамвай востаннє подав Оксані руку, та втиснула лому дось у долоню, якийсь папірець.

Ускочивши в освітлоний, як радісно ფое театру, вагон і сівши на лаву / через пізній час люді було мало/, він глянув у той папірець. Це була записка, а в ній Оксана писала:

"Пані Н. сказала, що в Вас є жінка. І но змогла б жити з Вами, знаючи, що дось на світі є до одна, яка має на Вас право. Вона б привидом, болючим докором стояла між нами. любий! Болючо-любий! Прощай!"

Рука з запискою безсило опустилась на коліно. Усе було ясно: не відмежившись сказати "причіни" ввічі, Оксана написала.

Не чув, як трамвай підішов до кінцевої зупинки,

ак поки кондуктор не нагадав Йому.

- "Оксано! Оксаночко! Неважко ти кинула мене назавжди?"

Імов бозбач у темряву ночі.

МАВКА

.... Пochин у коханні може зробити, як відсмо, і дівчина чи там жінка взагалі, но тільки чоловік, - мовив добродій Марченко. - Кому само з цих двох співучасників випадає почімати, що залежить від різних обставин. Якщо, наприклад, дівчина багата, а інакш убогий, то поршия натяк, наїмовірніше, зробить дівчину. То само може стати і в тому разі, як чоловік на багато старший за дівчину. Само така пригода сталася була раз ж моєму хлітті...

Тут він пустив пород своїм обличчям дим із чагарни, мовби хотів заличувати той мрійний усміх, до врингув Йому на цей спогад. Дим, сиравді, залиував химерним плотивом вираз застія на його гарному обличчі вплівся сивими пасмами в його хвилясто-кузоряній, з рідкою сивиною чубт.

- Як маєте охоту слухати, я розповій...

Оповідача слухала його молода дружина пані Дарка та Іхні подавні знайомі, а топор гості - подружжя Палійчуки.

Усі четверо сиділи біля круглого столика, до стояв посеред вітальні.

На столику, на білій скатертині, ложало світляно кружало від лямти, обіпнутої ясножовтим шапчиком.

Усе іншо в кімнаті - моблі, стіни и столя, було затишно забарвлено золотистим світлом. Тільки прикра ознака часу - затемнення на вінках, як чорні пов'язки на очах, трохи порушувало цей золотий затишок. Проте і вони, ті чорні, запинала, кіно-б-кінцем заспокоювали, бо немов затуляли від надвірної небесної - можливого сполоху, а та і гупання бомб, до могли насподіванс замутити з нічного неба на принижено місто.

- Це почалося, як у казці - почав оповідач. - Саме так: як у казці. Не дивуйтесь, як я, може, трохи прикрашуватиму... Але вся та дійсність, що я в ній після страшних пригод на Східній Україні опинився, була для мене, справді, як казка. Чарівна природа гірських околиць біля Моршина, вигідні умови в відпочинковій оселі робили мене просто асмівим. В чистій і білій, як середина скойки, кімнатці я мав себе, як у чистім, приємнім куполі, і той купіль ніби змивав з мене ввесь бруд важких переїздів, утеч, прикру осугу постійного недосипання...

Але особливо я любив ліс. Я назнав одно місце в ньому, біля невеличкої лісової річечки, і ходив туди мало не щодня.

Сама та річечка була чудова. Вузенька і кругоберега, вона, як той кріт, проривала собі хід поміж корінням дерев. Береги її густі пообростали усякою травою, і та трава звисала до самої води, як зеленікоси. Подекуди трава просто шапками нависала з обох боків і майже зовсім затуляла річечку. Але в інших знов місцях береги трохи розходились, і там бнидала вода, як очі старого діда з-під густих брів, а то й цілі, таки широченькі, плеса лисніли.

Недалечко від моого місця через річечку лежало дозвово, підмите, очевидчаки, на весні водою. Проте коріння того дерева ще було трохи в зомлі, і дерево зеліло, обіпершись гілками, як руками, у протилежний берег. Так наче людина впала, але ще спирається на руки...

А навколо був ліс і ліс - високі верби, осики і ще якісь, незнані мені листяні дерева. Ті дерева по-перепліталися вгорі густим гіллям, і через те внизу постійно стояла задума холодку, сприятлива для лісових трав вогкість.

Тільки в окремих місцях синіло небо та проривалось гарячими плямами сяюво літнього дня.

Сонячні плями були як біля моого місця: робили зелень трави яснішою, просвічували воду в річочці до самого дна, з його гладеньким пісочком. Якимись корінцями та паличками, забарвлювали дно в колір старого золота.

Унизу в лісі постійно стояла тиша і непорушеність,

а вгорі, десь там, до пробігали білі хмаринки. дерева стиха похитувались, задумливо шолостіли. Через те моні іноді здавалось, що я плину на караблі, а той корабель похитує щоглами.

Чо було в лісі майже зовсім пташиних голосів. Тільки тсъ одно десь у ворковітті час від часу цібкало, як велико курча. що то була за пташка, я не знат.

Та я взагалі для мене, як степовика, в лісі було багато незнаного, незрозумілого. І саме тому ліс здавався мені цікавим, загадковим і наповнював мій зір та слух своїм казковим життям. Опірч того, для мене це був не просто ліс, а ліс у Карпатах, тих Карпатах, до про них так багато писали наші письменники. Пам'ятаєте, як про цього сказано в Олеся?

Гам стали гори, як титани.

На варті волі і краси,

Там, наче сизі окоани,

Шумлять незаймані ліси.

Правда, біля моєго місця не було характерно-карпатського лісу - смерекового, але через одну галічину мені було видно могутню сизину й такого лісу: він зводився по крутому скилі гори кудись у небо...

І я ніби відчував його блізький в подих, вогку глибину.

Мимоволі зводились мені на очі потужні образи з "Битви" Кобилянської, з "Тіні забутих предків" Коцюбинського, з Олесової поеми "На зелених горах". І хоч я ні в яко чортовиння не вірів, але постійно в цьому місці безладдя, тиша і нозичність лісових робили так, що нораз мені якісь трухлявий пеня здавався щозником, гілки дерев - бородатими апінними головами. затінений куд - трохи не во смедом... вчувалася дзвінкова гра на флюарі, до німо, без слів вимовиляла: "Нема моїх кіз, нема моїх кіз"...

І от уявіть собі... Коли я одного разу сидів з отаким настроем на своєму місці край річки-крутообрежки, збоку, недалеко від мене почувся... справжній сміх. Я оглянувшись, мимоволі стоявши: на дереві-кладці стояла якась мовби дівчина в білому, дрожала обіруч за гілки і погойдувалась, як на гойці! мені аж муравкі полізли поза спину...

"Хто вона? - шибнуло мені в голову. - То воне тут, у цьому безлюдному місці, взялася?"

Я зінав, що так далеко вглиб лісу не відважувались заходити лише з доктором з чоловіків з оглядом на чутки про якожесь партизанів, що напорими скрізь і нападали не тільки на німців. А вона ж була, як дитина, безпорадна. Та до її сама зачіпала незнаного чоловіка...

"Чи, може, що... мавка?"

Подумав тоді так, но броду... Стало мені на пам'яті з "Гіною забутих продків", що мавка - як звичайна дівчинка, тільки в неї на спині "кривава дірка, і видно серце, утробу і все..."

Але та дівчинка - не дівчинка стояла до мене передом, і я не міг бачити, які в неї спині. Зато бачив виразно її гарненькє чернобриве личко, обрямлене попільчастим, як ікона закучеріяленим волоссям, бачив білий бліск зубів в усміхнених устах.

Но здобувши із несподіванки на слово, я підівівся, щоб підійти до її дівчини ближче. Але, не встиг я до неї і раз ступнути, як вона кинулась геть. Поробігла, як білка, по стовбури дерев на протилежний борог, а потім того шугнула в високі трави між деревами. Раз чи діва мигнула була де її біла постать серед зелені, а потім і зовсім зникла.

Даремно я приходив другого і третього дня на своє місце, мавши в сумі харячу надію че раз побачити чудову незнаному: вона більше не приходила.

Але зате сталася мені незабаром інша, в іншому місці носподівника, так само загадкова.

Її дуже любив квіти і завжди приносив з лісу, цілі хмути їх та ставив у себе на столі. Та от якось - на четвертий чи п'ятий день після зустрічі в лісі - прийшов вчора до своєї кімнатки, я побачив що на столі в мене стояли не мої лісові квіти, а пурпурні, червоні, як жар, півонії. У це жариво з півонії була ґвіткуната гілочка ясміну, з білими, як білі метелички, квітами. що, справді, як метелики, обсіли її. Гонкий запах ясміну робив це приємнією мою чистеньку кімнатку-скойку, робив саме існування мое легким і приємним...

І губився у здогадах, але не міг і приблизно

агадати, хто це міг зробити. Серед моїх співвідповідників - жінок і чоловіків - зовсім не було таких, що почуvalи б мені таку приємну несподіванку. Аж ніяк не могла "бavitись" цим прибиральниця, літня жінка, завсіди наче невиспана і через те похмура та сордита. Тимто я навіть не спітав її про це.

Але ж на цьому де не кінець був. Через день півночі з моого столу зникли, а натомість зацвіли там рожеві та червоні троянди. Це були квіти, що тут не всяке могло добути, бо вони були тільки в присадку біля директорового дому.

Тепер я вже не втерпів і спітав прибиральню. Але бісова баба... нічого не знала.

- Або ж я знаю? - відвернула вона свою набурмосену пику. - Най пан самі пильнують своєї кімнати...

Тільки як я дужче наполіг, вона сказала:

- Най пан лежаться по сніданку вдома, то, може, і самі що побачать..."

Справа в тому, що я щодня зразу ж після снідання, прямо з дарчівні йшов до лісу і ніколи не бачив, як у моїй кімнаті "прятали", себто прибрали.

Річ зрозуміла, що тепер я скористувався порадою і наступного дня після сніданку не пішов до лісу, а повернувся до себе на гору. Але не з'їхав до кімнати, що тоді б я нічого не побачив: сюрпризи ж роблено поталки. Я "сховався" на балконі, що був при кіндічного коридору. Крізь скляні двері того балкону було добре видно до моєї кімнати. А я ще й прочинив трохи ті двері, щоб було ще й чутно...

З балкону було видно довколишні гори, вкриті лісами. до справді, сизіли, як океани. Було видно й налиту сонцем долину, теж повну зелені.

Але ні на гори, ні на долину я дим разом не дивився: вся моя увага була в коридорі.

Чкати мені довелося таки довгенько.

Спочатку я чув, як у протилежному кінці коридору стукала своїми важкими дерев'яними черевиками та іткою прибиральню, скочувала, ужс мяко, килимок-доріжку, що лежав уздовж коридору. Пізніше ішла черга я до моєї кімнати, - я була приблизна посередині коридору. Прибиральню відчинила двері

моєї і сусідньої кімнати, але спочатку зайшла до сусідньої.

Сталося ж так, що я саме в цю мить був загавивсь і не побачив, як дось швиденько пройшло до моєї кімнати. Власно, що пройшло, я побачив, але хто то був не посторіг. Тож я промозгом кинувся до кімнати.

Чивель - а в кімнаті, біля столу якась дівчина: перегнулася злегка стрункою постатью, квіти в банці міняє.

- Ах! - вихопилось ій з уст на мій рух у дверях, і вона обернулась лицем до мене. - Вибачте, я...

Квіти ряснно поспались із ії рук на стіл, додолу до ії струнких, у білих скарпетках ніг. І вона, збогнувшись, не знала, як ій бути - збирати тій квіті чи ні.

Я зразу ж упізнав: це була та "мавка лісова", до так загадково з'явилася була мені в лісі. Та сама струнка постать, те саме попільнасте волосся. Тільки на виду ій був тепор не сміх, а пероляк. Вона мало не плакала, і в ії не блакитних - тепор я зблізька роздивився, - а якихось сріблястих очах слози як но бризнути...

Так, очі в неї були чудові! Такі очі я вперше побачив у Галичині: сріблясто-сиві, мов небачучі, але чарівні... І в цих ії очах трэмтливою непорушністю застиг справжній пероляк.

- Вибачте, я хотіла...

І вона хотіла проскочити повз мене з кімнати, утекти.

Але яскористувався правом господаря затримувати злодія в своїй господі й ухопив ії за руку.

- Що ж тут вибачати? - похопившись ії заспомоїти, сам не менше хвилюючись. - Навпаки, - кажу, - я повинен вам дякувати за вашу милу послугу... Я прошу тільки мені сказати, чи ті були ви... там, у лісі... на дереві гойдались...

Вона кивнула створдно головою.

- Прийдіть, будь-ласка, благаю вас, іще туди... сьогодні по обід...

Вона заперечно хитнула головою.

- Хоч на о ну мить! - бlyгав я.

І зірість моого голосу, очевидчики, переконала її.
- добре, - промовила вона ласко чутно.

І вся замарілась, почесоніла, як одна з тих тро-
янд, як були розсипані на столі й долі.

Я пропустив - і вона притиском кинулася з кімнати.
Глянувши їй слід я заглядів тільки вижахи її стр-
уничих ніг у білых скарпетках.

З сусідньої кімнати вийшла прибиральниця. Генер-
альце її стало яс ширче - розтяглося незвично в ус-
мітницю.

- Тепор пан побачили... довідалися, хто? - спи-
чалася вона.

- Побачити, кажу, побачив, а хто вона, не дові-
дзесь...

- Та це ж нашого директора донька...

- Директора?! А я думав...

Класно, я що думав, я був у захваті від нового
знакомства.

Після цього я взяв готуватись до зустрічі з ча-
рівною дівчинкою. Найголовніше то я зробив, готув-
чись, то був вірш про мою зустріч із "мавкою" в лі-
сі до його я склав нахмінно, надиривно... Я його
знаю на пам'ять...

Ви пам'ятаєте? У гаї
Весняний день красою грав...
І раптом ви, як мавка тая,
Посеред квітів, серед трав.
Як мавка тая, ви гойдались
В гіллі над плюсом, і тоді
вся ваша постать відбивалась,
Немов у дзеркалі, в воді.
Ах мавко, мавко! Якби юля
Зробила так, щоб казка ця
Не припинялася ніколи.
Не мала краю і кінця...

А після обіду я морій побіг до лісу на місце на-
того побачення. Незабаром показалася на протилежно-
му березі, в гущині дерев і моя дівчинка.

Вона була тепер у червоному, тонкий її стан був

пішорезаний пасочком, і через те вона скималась на червоний тальпан чи якусь іншу подібної форми квітку.

Не встиг я її подумати, як перейти до неї, як вона вже була на моєму боці, перехопивши швидко по ~~шнік~~ гойдаливому дереву.

Тепер вона підбігла до мене як уже знайома як співучасниця нашої спільноти таємниці. Тільки ж зразу сказала: що не може бути довго: ніколи. Було ясно, що це не вигадка, а тира правда. За це промовляла чиристь у її голосі і повна відданості, що світилася в її чудових очах.

Я похопивсь похвалитись віршом...

- Вірш? То ви поет?

Щаслива червонява залила її молоді цічки, сріблясті сяйво очей заграто радість. Вона взяла вірш з моїх рук і, стоячи близько біля мене, майже притуливши, прочитала його мовччи, самими очима.

- І я б хотіла, щоб це... не припинялося ніколи. - мовила потиху і підвела на мене свої очі. Вірша вона зрозуміла як мое признання в коханні.

Я взяв її обережно за плечі і прихилив до своїх грудей. А потім віжилив гроти попілнастоволосу голівку, заглянув у орогі оченята і взяв цілувати... Шідував губи, повні по-дитячому цічки, оченята... Вона чиро відчано горнулась усім своїм молодим тілом до мене, тримтіла, як рибенка тая...

Так... Але Й все таки треба було поспішати. Но мавши часу на довшу розмову, вона встигла розповісти тільки про те, як вона зачікавилася мною з першого разу. як мене побачила, про те, як простежила і знаєла мое місце в лісі. як звернула увагу на мою пріємність до квітів... Бе я ж і хо тільки до кімнати носив, а і завжди мав у петальці на грудях...

Говорила вона з яскравими західно-українськими особливостями в мові. Я раніше заперечно ставився до цих особливостей, висміював, зокрема вживання "ся" перед дієсловом, перероблюючи "Маруся" на "Снімару". Але тепер це все звучало для мене, як найкраща музика. А як вона, боячись пороху ити по дереву на другий бік, сказала: "Л ся бой" я благословив та

"ся", бо воно дало мені змогу взяти її за руку і так провести до справжньої кладки...

- З твого ж боку, - обігравалась раптом, посміхнувшись, пані Дарка, - на дереві не було гілок, ні за до ся було тримати...

- Так чи не ви то, часом, пані Дарко, Й були? - спитали разом здивовані гості.

- Та вона ж... - відповів за дружину оповідач.

- А ми слухаємо: і волосся попілнасте, і очі сріблясті...

- Вона, вона... очі мої давочка - повторив ніжно оповідач і, прихиливши до себе її голову, поцілував у чоло. - Це ж вона так зробила почин у нашому коханні. Й старший за неї на дев'ятнадцять років і навряд чи зважився б порший її зайняти... побоявся б дістати одкола... А в неї, з її вродою... Нічого, до я тебе хвалю, - сказав оповідач до дружини: - це ж свої люди... У неї з її вродою, кажу, но могло цієї боясти бути... Та й закохане молоде серце мчить ю чутті набілі, як розгарячений кінь біжучи скочки...

Стака то пригода стала я була раз у моєму житті, - закінчив добродій Марченко, посміхаючись, пустивши прозорі кіль-я дими перед своїм обличчям.

ПОВАЧЕННЯ В ПАРКУ

Користуючись тим, що жінка забарилася на базарі, Гродчук Панас Петрович з насолодою виложувався ради неділі в постелі.

Коли чує: десь за дворми на сходах загупала чиєсь хода, потім біля самих дворів зашаруділо папером, і в скринці на листі знайомим звуком стукнув лист.

- Від мого б що? - подумав Панас Петрович лініво.

Лухс бо не хотілося зігрітому чоловікові вилазити з-під теплого ліжника в холод неспалюваного це приміщення.

Але спокуса довідатись, що то за лист, узяла гору над тими ліночками. Та де Й треба було Йому того листа. пони жінки нема дома, прочитати. І не тільки прочитати, а може, що Й зовсім від неї сковати. Бо вона частинко збивала бучу саме через листи: як ти, що написало, було Й не до мислі або як написано в листі не подобалось.

Перебіг, босоніж-холодним-помостем до передпокою і за хвілину повернувся, здригаючись від холоду, з листом у руках.

Потім того накинув на плечі пальто, знайшов на комоді окуляри і, озброївши ними свого цибулюватого носа, оглянув тут здобич.

Лист був не зовсім звичайний: у маленькому рожевому конвертику, з написом "місцевий", з адресою, написаною незнайомим почерком. Власне, почерк був ніби навмисне змінений, букви силувано відхилялись назад, гнулися, як лоза. Проте... хто-й-зна, усякі почерки бувають, може, він і насправді був такий.

Та ще дужче доволось адресатові здивуватись, як він, розірвавши конверта, взяв читати самого листа. Це був любовний від якоїсь жінки лист!

Читає - і не Йме віри своїм очам. Поправив окуляри... читає - і відчуває, як соложе, рівно великому частю зворушення виповнило Йому груди.

Такої мови, як була в листі, не доводилось Йому вже досить років із двадцять чуги, від того часу, як вони з жінкою побралися.

Не втірпів: не дочитавши до краю листа, заглянув на другий бік, щоб побачити, хто його написав. Побачив підпис - і все зрозумів: лист був від Олі Зозульки, що працювала в банку, куди він, як касир, має юдия навідувався. А підписові "Оля" передували слова: "Широ вам віддана та закохана!"

Сордє Йому в грудях спечатку стиснулось, а потім затихкало бурхливу радість.

Це ж була та Оля, що Йому так дуже до сордя при-

пала! Жвава Й, весела на вдачу, вона чарувала його в "юнкою". Вигинистою в руках молодою постатью. ніжною блакиттю злегка примруживаних очей, гарненьким личком.

Трохи Йому не до смаку було, що вона "намазува-ла", вимальовуючи "сordochком", губи /ніби пальєточки трохиди напілювала/, а також підголювала свої бро-вінита так, що вони, здавалось, нозабаром, як ниточки, стануть, а то й на-нівець зведуться.

Мав бо він додо цього трохи застарілій погляд, засвоєний ще замолоду, що тоді, як хінки не мали моди там непомірно губи фарбувати, а брів зовсім не підголювали. Він був тієї думки, що фарбовані в хінок губи та підголені брови більше відітвають, ніж приваблюють чоловіків.

Та Й волосся Оли дуже білявим робила...

Адо ста постать! Тії очинята! Твоє личенько красне! Та Й уся із ним поведінка...

Адно вона тіразу, як він приходив до банку, вібігала до його з-за конторки і, немов ненареком, тулилася до його тією свою вигинисто-молодою постатью, хапала за руки - доб він "ногрів", як це було взимку, або "похолодив" - як улітку, ії крикітні та ніжні пальчиками.

- Відні пальчикі! - казала вона постаєнно-притягненням голосом. Дивилась ніжно на свої довгі, червоно-ізменіківоні нігті і, по-дитячому мало надувши трохидові пальєточки губ, дмухала на ті пальчикі. - Ніхто іх ні ногріє, ні хопалє... Хіба тільки Панас Петрович, та Й то коли-не-коли...

І зіркала на Пана а Петровича з-під лоба своїми чарівними очинятами-незабудьками.

Одно слово, трохи не прямо Йому в вічі про свої почуття казала.

Тільки х Панас Петрович був з нов якнай нозграбно-іссміливий. Тільки мріяв про неї, а на досьядущо не міг зважитись. Через те сордився на самого себе, називав полумки "вайдом" і "тюхтіем" та робився зомода похмурий.

Тимго Іхні зустрічі стали юдалі більше скида-

тись на зустрічі ясного сонечка з важко-похмурою хмарою. Та ю і так: що більше твоє сонечко біля хмарки упадало, чоб ти хоч трохи прояснити, то дужче та хмарка хмурнішала.

Можливо, що Оля трохи розуміла труднощі своего обранця, але про причину тих труднощів не догадувалась. Що вона хоч і знала, що в нього є хінка, на Емілія Василіна Сосипатрівна, але не відмала, яка та страшна та неподитна власниця свого чоловіка і яка вона лята на відчу.

Адже сам Панас Петрович інакше ти й не уявляє, як з грізно насупленими гостими бровами, з засуканими по-бойовому рукавами та з величим нюхаком в руках, до них вона завзято шматувала криваве м'ясо на кухні.

Отже це був швидше розбійник у подобі жінки, аніж одна з тих ніжних істот, що про них, як про джорело ласки та родинної віхі, скільки чоловіки мріяли.

Ба більше: Оля не знала до його розбійник загрожував всімков небезпекою вже й й самій. Річ бо в тому, що Василіна Сосипатрівна довідалась через добрих людей /а вони ж і в банках бувають/ про її "шурки-мури" з Панасом Петровичем і нахадялась, у гострих з приводу цього баталях з чоловіком, обірвати геть чисто їй патлі /оті ніжно-золотисті кучорі/ та певи трапувати баньки /ті її ніжно-блакитні зоренята!/.

Отож кінець-мінцем іншій роман зайшов у якийсь трохи чи не безнадійний безвихід. Завалося, що трошки - і сердешкі хмарі доводиться або куля собі в лоба пустити /бувають ж такі страшні закінчення романів/, або к мотузка на шию накинути /і такс час-точно траплюється/.

І от рантом така носподівника: сама Оля стала йому в допомозі. Вона прямо написала йому про те, що Ім треба остаточно поговорити. А для цієї розмови призначала побачення на шість годин вечора в міському парку, під гіллястим берестом.

Це місце було забіч від тих алей та доріжок, де

звичайно гуляла міська публіка, - отже там ніхто по міг Ім на перешкоді стати...

Цо наповнило закоханого чоловіка рішучістю, а в грудах Йому заходив ходором вітер ноабіякої відваги.

- Годі з новою золоводитись, - кипів він тією відвагою, - бо так докраю життя своє змарну...

"З нею" - до з Василиною Сосипатрівною, до її він не хотів ужо й на Імення назвати, мовби Іона й справді була розбійник, а не Його законна дружина.

Вітер, що виповнив Йому груди, відірвав Його від землі, як крила, і він не міг тепер ані сидіти, ані стояти на одному місці. Олягаючись, він увесь час ходив по хаті.

Раптом Йому зробилося страшно. Він уявив ту небезпеку, до її дойно цілком випадково уникнув.

- "Що б це було, - стерв він усім тілом, - якби цього листа запопала в свої лапи вона /знов та-ки про Василину Сосипатрівну мова/!"

Через це навіть трохи на Олю ремстував. Ходив по хаті і ахав у голос:

- Ах, як необережно з її боку!.. Як необережно! Ну, до б це тільки було, Боже ти мій!.. Можна б же було через когось передати або Й... увічі сказати..

Але свідомість того, що він часливо обминув цю страшну небезпеку, потроху знов Його заспокоїла.

Увесь донь після цього готувався Панас Петрович до зустрічі з коханою дівчиною. Тільки х Йому ноабіяк доводилось хитрувати, щоб Василина Сосипатрівна не зворнула на це уваги.

Почав із гоління. пішовши зразу і після сніданку до знайомого голяра, що робив Йому цю послугу і в світа. Простежив спеціально за тим, щоб голяр відповідним робом упорядкував залишки волосся на Його голові - залячував начісуванням досить помітну вже лисину, дарма що це не дуже й потрібно було з огляду на вечірній час побачення.

А прийшовши додому, подбав заздалегідь про то, щоб викрасти з гардероби свою улюблену, золону з червоними крапками-сунцями краватку. Саме так - ви-

красти, бо ії звичайно Василина Сосипатрівна власноручко Йому видавала. тайто тільки тоді, як він їшов із нею до кіна, тоатру або в гостину.

Тепер же він мав ії, викравши, в останню хвилю перед вихою із дому постай від жінки собі зав'язти.

Усе це роблячи, він був, як у солодкому тумані. І крізь той туман тільки невиразно виринали знайомі хатні речі: круглий посередині стіл, до за ним він у хвильни родинного ширу розкладав разом із Василиною Сосипатрівною пас"янса, днедавня, добре вже вигерта канапа, куплена ще тоді, як господарі побралися /на ній він звичайно по обіді спочивав/, ну, і ... колишня його жінка, що поралася біля своїх несвінчених справ на кухні... Еге, колишня, бо де вже було викрішено...

Цю середову стужнілість заклопотаного чоловіка зрахували тільки діякі зовнішні прояви.

Так, він, усупереч заведеному ладові, п'ого дня не спав по обіді, хоч про люське /жінчине!/око й приліг був на часинку.

Де вже Йому було заснути, в такому стані бувши!

Другим цього порядку проявом було те, що він із жінкою поводився надзвичайно лагідно, навіть запобігливо.

На превелике диво, й Василина Сосипатрівна буда з ним цього дня також добра та ласкова. Ах Йому часом ставало ії шкода.

- "Ажби вона ввесь час була стака, раз чи два подумав, - то хто б ії й кидав"...

Тільки ж Йому якось показалося було, що вона потай трохи чи не підглядала за ним, обережно стежила. Оде дивиться на нього, а як він гляне, мерцій відвертається.

А ьтім, це, може, Йому тільки здавалось...

З наближенням вечера наблизалася і найбільша трудність - коли він мав без жінки вийти на прохід /удаваний, зрозуміла річ/, бо звичайно вони ходили на прохід удвох.

Аж ось нарешті і той вечір надійшов: спочатку за-

ковтів за вікном у зірчастому мереживі близького ка-
шана, а далі став приморхаги лагідно мрійними су-
гінями.

Вибрался зручний момент, коли жінка особливо ду-
же була зайнята, Панас Петрович підвівся з каналі-
ї, по-старчому покректуючи та взявшись за бік, обі-
звався:

- Щось мені в грудях важко... Мабуть, я піду
пройдуся трохи, бо чисто без повітря занудився...
Може б, і ти?

Нажучи це, він страшенно боявся щоб хінка, хоч
і зайнята була, не "бчопилася". Але боявся даремні-
сінько: Василіна Сосипатрівна відмовилася від

- Про мене, хоч і пройдись, - мовила лагідно-
ко. - Мені ж, бач, ніколи...

- Ну, як знаєш. А я таки пройдусь. бо в мене і
в грудях, і в боку...

По цій мові він швиденько зібрався - приб'язав
напомітно для жінки біля притуленого зеркала своєю
чорвонорябу краватку - і вийшов з хати.

А на вулиці він забув і про груди, і про бік,
простуючи до парку. Нетрімчика ж Йому була свою
мілу швидше побачити!

Біг він на війгородки з тінями - свою і інших
порожжих. а на рогах вулиць, до якої були засвіче-
ні ліхтарі, він розминався з мілами вінлями іх. во-
ни колисами обкручувались навколо нього. Іноді йо-
го догонили світляні. сліпучі та гайдливі. очі-по-
лапки швидких самоходів, осявали все на мить і зра-
зу зникали в густих ужо сутінях.

Тільки ж Панас Петрович на все це не звергав ч-
ніакісінської уваги, бо бачив напереді тільки одно
побачення з своєю Ілюю під гіллистим берестом у
парку.

Аж ось і парк. Він був мовчазний у вочіровій за-
думі, вималювуючись мереживом своїх гемних верхо-
віть на сизому тлі бочирного чуба. А внизу він був
готь чисто затушкований тінями. і в тих тінях ша-
рудила хода та стиха губ'яносткий гомін гуляючої
пупліки.

та Панас Петрович якнайвидів обминув це - публіку з її весселим гомоном. Йому треба було проско-
чити так, щоб ніхто із знайомих його не побачив.

І ото вітер у грудях прончав його на крилах за
очну мігь туди, до вже маїко зовсім нічого цього ж
було. - на бічній доріжки та порозі.

Гут тільки зрідка граплялися поодинокі пари, по-
роплесні в часливих обіймах тіні. Але ті тіні са-
мі від інших ховались і, здавалось, казали:

- Не займайте нас, а ми вас жо займето...

Нозабаром Панас Петрович опинився на призначено-
му місці побачення - в найглушишому закутку парку
під широкогіллястим борестом.

Гілько я затишно було в цьому куточку. Ні один
звук чи рух жо виникав тут. Тільки далекі звуки від-
далоного міста приглушено обувались сюди. Гули десь
немовби з-під боди, трамваї, сиротливо погукував за-
кинутий десь на самітній колії за містом паротяг...

Було приємно бути збоку від того "гармідеру", і
тиша закутка в осінньому парку здавалась крайною
мирій та лася.

Ало Олі до жо було.

- "Нічого, почекаю трохи": - подумав вибачливо дас-
ливий чоловік.

Він справді відчував ужо виразно подих близького
частя. Жо трохи, що якась там хвилина - і воно, тое
лася, реально до нього наблизитися. підійде в обра-
зі стрункої, чарівно обкутаної парковими тіннями по-
статі.

- Голубонько мила! - прошепстів Панас Петрович. -
Приходь... я чекаю...

Став, прислухається. Коли так: з-позаду недалеких
дорів, з темряви виринула, оборожно підходячи. якась
тінь - чорна жіноча постать у чорному дзоркалі во-
чора. Придоркала ходу нібч перевіряла, чи той. Жо
стоїгь під борестом, спраді той, до кого вона по-
спішає. А потім знову пішла і вже просто до нього.
съого коханого...

Вона, вона чо! Оля... Знати її. голубоньку, по-
ході, по корінчучості милій! Іваждє б почути її до-

бостаннячко, відчути в джоні ворушкі її пальчики...

І Панас Петрович ступнув ій назустріч - щоб показати, що це він.

- Це ви, Олю? - запитав істиха.

Постать підійшла ближче, аже мовчада. Він обізвався вдруге:

- Олю... ви?

- Я! - відповіла постать... голосом його дружини Василіни Сосипатрівни.

- Ти?!

- Як бачиш... коли тобі не повілязило... Ага! Так оце так тобі непотрібна Зозуліха?!

У темряві майнула підкинута крилом жіноча рука, і гарячий дящ відіїх сторонілому чоловікові в щоку.

- Оханись, Бог з тобою! - гукнув він переляканим шепотом, ухопившись за спечену доку. - Тут же люди...

- Ніяких людей... Я навмисне це місце вибрала, доб провчити тебе, розпутника, якслід... щоб перевірити...

Та й ще раз, віваживши свою замежнююку руку, хотіла заіхати...

Але чоловік упіймав цим разом у темряві той вівів - ухопив жінку за руку...

Ще далі було між подружям і родичками під гіллястим берестом, те покрила вроčиста тиша лагідного осіннього вечера, згусклі тіні-мороки парку, що привидами начіплялись на високі дерева.

А над парком і над цією "пригодою" височіло велично й загадкове небо. Воно вже мерехтіло безліччю зірок - великих, середніх і таких дрібних, як та дукрова потерті, що нещодавно присипають господині своє слодке печиво. Солодкі, милі зорі! Вони бліскотіли прияно й заспокійливо... Тільки ж чи змогли вони де раз присолодити подружнє щастя нашої пари? Чи відновили заведений у них лад - пас'янс, спання по обіді, ласкаву видачу краватки тоді?

Але вже напевно навчили Пана Петровича надалі обережніше ставитися до листів у рожевих конвертиках,

ЧОБІТКИ

Коли добродій Ваврик замовляв для своєї дружини фетрові чобітки, у нього з нею сталась нова жінка - сутічка. Він хотів був замовити ч. 41, але пані Зоя, його дружина, вказала це за образу:

- Хіба я можу нога, як у всрбліща?

Крім того, вона викинула йому на очі при цій нагоді його бессорому звичку придивлятися до ніг іншим жінкам. Він бс ще якось необережність сказати, до кому подобається в кінох маленькі ніжки.

А пані з Зоє, на жальства, малі ноги не зоссім та-кі...

Ставлячи свій спокій вже за будь-які чобітки, добродій Ваврик відмовився від свого попереднього наміру і замовив чобітки ч. 39.

А через місяць після цього в родині Вавриків було спрвижне свято. Пані Зоя малі в руках чудові, як іграшки, білонькі фетрові чобітки, обшиті на пасках і задниках чорною шкірою, пробувала їх, тішлась боз міри тим, що такі чобітки будуть тільки в неї і до тій усі жінки заздритимуть.

Зворушенна подарунком і своїми думками, яко по-цілуvala свого чоловіка.

- Ти... любий! - прошепотіла ніжно.

Правда, чобітки трохи тиснули, але пані Зоя надіялась, що вони розносяться.

Ізвідавши про те, що чобітки "малуваті", добродій Ваврик відчув у грудях тривогу за свій майбутній спокій, але, дірживши наявним спокоєм, ввалив за крадо підтверджити в голос жінчину думку про те, що чобітки розносяться.

Увечорі того ж дня засліво подружня зібра-лося до театру, на опору С. Артемовського "Запоро-жець за Дунаєм".

Пані Зое взулася в нові чобітки, зав'язала голову білим шаликом, наділа чорне смушево пальто.

У цьому вбранні вона стала схожа на білоголову й білоногу голубку, "лапату" голубку. І так, як пір'яна окраса на ногах у голубки робить її ноги кокетливо-чарівними, так білі, м'яконькі чобітки, до підкрослювали вгорі чорною обшивкою повні літки, робили чарівними ноги пані Зої. Усякоже тепер могло подумати: "Літки в ногі повні - це добре, а ноги маленькі, тільки сковані в м'яконьких чобітках"...

Грудновий вечір сухим морозом холодив щоки, розсив чутнішими густо гудіння та дзвінкі перестороги трамваїв.

Місто сяяло тисячами вогнів, кросало синіми спалахами трамвайніх дротів.

Стояв бадьорий гомін гуляючої публіки, до восени шаруділа підошвами об сухі від того ж таки морозу хідники.

Пані Зоя ішла під руку з своїм чоловіком і гордо позирала на всіх зустрічних. Коли вони входили в світло кружало лихтаря або в ясну смугу, до падала з якогось вікна, білі чобітки як заївічувались білістю. і, здавалось, усі зустрічні звертали на ті чобітки увагу. Інакшо сказати, звертали багу на пані Зою в білих фоторобих чобітках.

Чобітки й тепер тиснули, але пані Зоя заспокоювала себе тим, що це тільки на початку.

Проте її ноги таки добре поболіли, поки вони дійшли до трамваю.

У трамваї ноги пані Зої трохи відпочили. і вона після цього, приїхавши до театру. осіть логко увійшла в ясний білеск та сяйво встиблюю.

Людій було повно. У вестибюлі й бойе роїлось і гуло, як в улику.

Усі були пишно повдягани, особливо жінки. Але ж ні в однієї з жінок не було таких чудових чобітків, як у пані Зої.

Коли вона лишила своє пальто в гардоробі, "білі чобітки на її ногах, як "лапату" окраса з пір'я на ногах у голубки, стало де виїнішо.

І пані Зоя, справді, голубкою забуркотіла біля свого чоловіка, а дучк обік нього в потоці публіки,

і заразом оглядалась на інших чоловіків - чи дивля-
ться на нову красу її ніг.

Тільки ж не довго доводилось їй гіштись. По яко-
му часі вона з хахом мусила сама собі признатись,
до в цих чобітках навряд чи довоється їй ходити:
чобітки тиснули додалі дужче. Ба більше: вона муси-
ла вже топор зробити втіхи ходити у фойє і сказа-
ла чоловікові, щоб вів її на місце.

Добродій Ваврик догадався, чому жінка так рап-
том захотіла сідати, злякався за свій спокій, але
не виявив цієї тривоги ані словочком.

Тільки ж цим разом і сидіння не зменшило муки бід-
ної жінки. Ноги в теплому фетрі нагрілись, і їх про-
сто пожло вже.

З цієї, либонь, причини їй почало набігати серце
на акторів. що чомусь довоє не починали. Та й пуб-
ліка буда не края: гуляла собі спокійно в фойє і
не звертала ніякісінької уваги на те, що так довго
не починали.

Коли нарощі, після цілої вічності ждання, заві-
са розсунулась і почалося дійство, пані Зоя з роз-
дратуванням відзначила "партацьку" гру акторів. Во-
ни карикатурно поробільшували смішно в тих образах,
що їх удавали. Коли Карась ішов додому, удаючи п'я-
ного, маємо не можна було дивитись: так він безгл-
уздо варнякав та криккюя.

Людину з добрым смаком така гра могла тільки о-
буравати, а не смішити. На жаль, і публіка поводи-
лась якнайдурніше: розготалась, як божевільна.

Та найприкріше пані Зої було те, що й її рід-
ний чоловік був такий самий дурень: і він розготав-
ся на ъвось рот. Аж вона мусила його оханути:

- Ну, чого ти так дико розгорочощя? - прошипіла в
нього на ці вухом, лідво здобувши на сиду щоб но
додати й уолос: "дурню".

Добродій Ваврик здригнувся - сгруснув із себе
солодку ілюзію безтурботного, веселого сміху, ніби
прокинувся. Оглянувся злякано на дружину.

А дружина була побкура, як чорна хмаря, і в очах
її він побачив спалахи гнівних блискавок.

І сордешний чоловік зрозуміли, що "яко починається" побоявся далі дивитись на "партачку" груноздар-акторів, юб но драгувати дружину дурним сміхом. бо він. попри все, таки любив її і циро не хотів збільшувати її мук.

Нарешті катування бідної жінки сміхом скінчилось: завіса закрила "партачку" гру, а світло в залі за-світило радість на обличчях у глядачів.

Публіка погодом рушила в фойе до буфету.

- Може б. і ми пішли трохи прогулятися? - запитав оборожно добродій Баврик дружину.

Але дружина глянула на нього поглядом поганої лягі та ненависті.

- Ти... ти людина боз сердя...

І добродій Баврик, потоптаючи всю істоту, сумно вмовив.

А він же що й не уявляє всіх мук своєї дружини! Но догадувався про те що білі фотрові чобітки повторилися для неї в ті залізні розпочоні на вогні чоботи, до яких уживали в сородньовічних катівнях. Вони тисли, покли, ламали паніці живцем. Від страшного болю в ногах їх двоїлося ьючу; білястосвітляні кулі ламп на стелі та бальконах рясніли в подвійній кількості... голова лисого добродія, що сидів через два чи три ряди від них, теж показвалася їй трохи чи не двома такими кулястими лампами...

І бідолашна жінка не витримала цього останнього катування. Уже тоді, як утретє - тричі раз за разом погасили світло, закликаючи публіку заходити до залі, вона скомандувала:

- До дому!

І, ставши на ноги, у сто, у двісті раз збільшила свої муки.

Добродій Баврик підскочив поролякано й собі, готовий до послуг своєї любіж дружині.

А потім вони пішли до виходу, назустріч усім публіці, що потоком вливалися до залі. На них здивовано дивились, мовляв: "до за фіваки! І дутъ, ю дивившася до краю таку чудову ьюставі...".

Далі гар сробі... здивований по-ляд гардеробниці..

... востиб'ль із соннimi одівірним...

Чалі вони вийшли надвір, у синьо-золотий світ
нічного міста.

Гут добродій Ваврик спробував пологчили муки
своєї дружини ти... о хотів узяти її під руку. Але
вона визвірилась на нього, як на найбільшого ворога:

- Но займай мене! Дурень! Ги справжній кат! Ка-
зв: розносяться...

І, зірвавши з місця, швидко побігла в напря-
мі до трамваю. Збитий з пантоліки чоловік ледве по-
спішав за нею.

Що пані Зоя переживала в трамваї, він тільки
приблизно догадувався. Бачив тільки, як вона міни-
лась на виду - то блідла, то чорвоніла...

Вийшовши з трамваю, пані Зоя теж спочатку побіг-
ла була, але потім кинулася раптом до поблизького
паркану, сіла-впала на кам'яний підмурок і... тяж-
ко зарыдала.

Пряголомшоний чоловік не знати, як бути. Тупцяв-
ся біля неї, заходить то з того, то з того боку.

Кінець-кінецьому спало на умку понести свою
нечасну дружину і так зможити її страждання.

- Зовчко! - загомонів він улесливо. - Я поносу
тебе... Чувш? Пам'ятавш, як я тебе колись, перед
одруженням носив!

Жінка прислухалась, перестала плакати.

- Справді, - пороконував добродій Ваврик алі.-
Людей тут немає... Та й томно, хоч кого й зустріном...

І він узяв дружину обережно за стан, підів на
ноги, а далі й на руки взяв.

Пані Зоя обхопила руками його шию, прищата го-
ловою до його голови. Він швидко поніс її в темряві
вужиці... Але заразом, майже з перших ступнів від-
чув, що топор не зможе ности так як носив її ко-
лесь: топор вона важила 76 кілограмів. А далі він
відчує, що його руки торпнуть. Слизький смушок жін-
чиного пальта вислізає з його долонь... відчує, до
де трохи - і впустить... Зробив розпачливо зусилля.
щоб не впустити - і з усього маху... важко кинув
жінку на ноги... Аж сам мало не брав. поточивши...

Пані Зоя зойкнула від болю тож поточилась. але водночас розмахнулась у темряві рукою і припіла гарячого ляпаса чоловікові на доку...

... Як вони потім помирились і добились долому. що покрила темрява неосвітлених передміських вулиць. Знов показалися вони на бідному аж у свою домі - в ясному затишку обставленої м'якими моблями вітальні.

Дут добродій Ваврик кинувся передусім роззувати свою дружину-мучоницю. - Эдімаги новонькі чобітки. Коли він це робив, то один раз складалася така ситуація, що він міг до раз чи вхопити доброго ляпаса.

Прото кінсько-кінцем чобітки були зняті, і мир та тиха в родині були цілком відновлені.

Чорез деякий час пані Зоя сиділа на м'якому тапчані, підібгавши під себе намучені ноги. А щасливий чоловік пішов із її, як хворій, гарячу каву, смачні кокси...

Упіймавши зручний момент, пані Зоя вхопила чоловіка за голову і палко поцілуvala в чоло.

- А знаєш, Васильчику. - мовила радісним голосом, - я така щаслива, що я вже дома... І мені ніяк не шкода, що ми но добули в театрі цокраю. Актори ж грали неможливо...

- Пропаскудино, - згодився чоловік.

- І я це кажу не тому, - відповіла пані Зоя далі, - що мені ноги боліли, а тому, що грали справді. жахливо...

- Звичайно. Ти, Зоечко, маєш цілковиту рацію...

Пані Зоя до раз ухопила чоловіка за голову і дзвінко поцілуvala.

- Ти в мене, Васильчику, на звичайнай...

ДО С В КИРИЦІ

1. любов 3 ст.
2. Мавка 8 ст.
3. Побачення в парку . . . 16 ст.
4. Чобітки 25 ст.

Друкується на правах рукопису

А В Г С Б У Р Г

1 9 4 6
